

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش و بدون آرم این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت فروشگاه علمی آسمان مراجعه کنید . [www.asebankafinet.ir](http://www.asebankafinet.ir)

## موضوع اقدام پژوهی :

چگونه توانستم با شیوه تدریس نوین ساعت درس جغرافیا را برای خود و دانش آموزانم جذاب کنم ؟

[www.asebankafinet.ir](http://www.asebankafinet.ir)

فروشگاه علمی آسمان

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش و بدون آرم این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت فروشگاه علمی آسمان مراجعه کنید .  
[www.asemankafinet.ir](http://www.asemankafinet.ir)

تقدیر و تشکر

باتشکر از دوستان و همکاران خوبم در مدرسه تا بتوانم به عنوان عضو کوچکی از خانواده ی فرهنگی کشورم سهم ناچیزی در برطرف نمودن مسائل و مشکلات دانش آموزان از نامطلوب به وضعیت مطلوب به شکل کاملاً علمی داشته باشم

تقدیم به

همه ی همکاران عزیزم در جای جای ایران ، امید که مفید فایده قراربگیرد

فروشگاه علمی آسمان

## فهرست مطالب

۴.....	چکیده
۵.....	مقدمه
۵.....	بیان مساله و توصیف وضعیت موجود:
۷.....	شیوه گرد آوری اطلاعات (شواهد ۱)
۷.....	تجزیه و تحلیل داده ها
۷.....	نظرات همکاران:
۸.....	نظرات دانش آموزان :
۹.....	اجرای راه حل جدید :
۱۱.....	روش تدریس :
۱۴.....	ارزشیابی
۱۴.....	اولین ارزشیابی کلاس:
۱۸.....	گرد آوری اطلاعات (شواهد ۲)
۲۰.....	ارزیابی تاثیر اقدام جدید و اعتبار بخشی :
۲۲.....	نتیجه گیری :
۲۳.....	پیشنهاداتی جهت فراگیری بهتر درس جغرافیا:
۲۶.....	کلام آخر :
۲۷.....	منابع قابل استفاده :

## چکیده

یکی از مهم ترین و اساسی ترین سوالاتی که در ذهن کارشناسان و معلم های واقعی نقش بسته است، آن است که چگونه می توان مفاهیم آموزشی را در ذهن مخاطبین نهادینه کرد و هریک از آنان به فراخور تجربه و حوصله خود راه حلی را برای برون رفت از چالش پیش رو پیشنهاد می کنند. از جمله، موضوعاتی که مطرح می شود مساله نقش تکنولوژی آموزشی در تسهیل آموزش هاست. این گونه معلمان از برنامه ها و وسایل کمک آموزشی بیشتر از همکاران خود استفاده می کنند و اغلب خود مبادرت به ساختن ابزارها و وسایل کمک آموزشی می نمایند. چنین معلمانی قادرند از کمترین امکانات بیشترین بهره برداری ها را بنمایند. با توجه به مطالب ذکر شده بنده نیز برای علاقه مند نمودن دانش آموزان سال دوم و سوم دبیرستان به درس جغرافیا ۱ و ۲ سعی نموده ام که از روش سخنرانی و متکلم وحده بودن در کلاس خارج شده و از وسایل کمک آموزشی و تدوین نرم افزار جغرافیا به صورت powerpoint و فیلم آموزشی و انواع روش های مشارکتی استفاده نموده و کلاس فعال و با نشاط داشته باشم تا دانش آموزان با میل و رغبت بیشتری در کلاس درس حاضر شوند.

## بیان مساله و توصیف وضعیت موجود:

مساله ای که بنده با آن مواجه شدم و باعث شد که تغییراتی در کلاس ایجاد کنم هر ساله در پایان هر دو نیم سال (اول و دوم) از دانش آموزان می خواهم که نقطه نظرات خود را در قالب نظرات ، انتقادات و پیشنهادات در مورد روش تدریس بنده ارائه دهند پس از جمع آوری به این نتیجه رسیدم که دانش آموزان سال دوم انسانی که جغرافیا درس تخصصی آنان می باشد نسبت به رشته تجربی و ریاضی علاقه کمتری نشان می دهند و نمره ارزشیابی های مستمر آنان در این درس کمتر است به همین دلیل تصمیم گرفتم پژوهشی در این زمینه انجام دهم.

- چرا دانش آموزان به درس جغرافیا علاقه چندانی ندارند؟
- آیا شیوه تدریس بنده یا دبیران سال های قبل سبب بی انگیزه نمودن آنها به درس جغرافیا شده است؟
- عدم آشنایی دانش آموزان به نحوه ی مطالعه این درس ،سبب بی علاقهی آنها به این درس شده است ؟
- عدم توجه به ارزشیابی های مستمر و تکوینی در یادگیری درس جغرافیا تاثیر داشته است ؟ - عدم استفاده از وسایل کمک آموزشی در تدریس توسط دبیران موثر بوده است ؟
- چگونه می توان دانش آموزان را به درس جغرافیا علاقه مند سازم؟

اینها سوالاتی بودند که باید پاسخ آنها را پیدا کرده و راهکارهای مناسب برای آنها پیدا می کردم. ارزشیابی بخشی از فرایند یاددهی - یادگیری است. همه دست اندرکاران امور آموزشی و تربیتی با کلمه ارزشیابی و امتحان آشنایی دارند . اگر بگوییم که ارزشیابی حلقه مفقوده یادگیری محسوب می شود زیاد به خطا نرفته ایم چرا که از یک نظر ارزشیابی آخرین حلقه از فعالیت های آموزشی معلم و برنامه درسی محسوب می شود و از نظر دیگر ارزشیابی در روش های فعال تدریس جغرافیا باید مقدم و استمرار دهنده برنامه های درسی و فرایند تدریس شمرده شود. همه گمان می کنند که ارزشیابی مخصوص اندازه گیری دانش ها و مهارت ها ی دانش آموزان از مطالب مطرح شده در کلاس درس است در حالی که ارزشیابی باید شامل برنامه درسی

وفعالیت های معلم در کلاس ونحوه تدریس وی نیز می باشد وبه عنوان ابزاری برای درک نقایص برنامه ورود  
تدریس ویادگیری دانش آموز به کار رود.حال می توان گفت که ارزشیابی بخشی از فرایند یاددهی - یادگیری  
است وجدا از آن ودر انتهای آن قرار نمی گیرد.

فروشگاه اسلیمان

## شیوه گرد آوری اطلاعات (شواهد ۱)

پژوهش حاضر در بین دانش آموزان سال دوم و سوم دبیرستان می باشد که در برنامه آموزشی آنها جغرافیا ۱ و استان شناسی و جغرافیا ۲ گنجانده شده است. امسال هم طبق سالهای قبل برای اینکه بدانم چرا دانش آموزان به درس جغرافیا علاقه کمتری نشان می دهند و چه کار کنم که دانش آموزان از این حالت خارج شوند و با دید دیگری به این درس نگاه کنند به اهمیت درس جغرافیا پی ببرند ابتدا از خود آنها خواستم که نظرشان را درباره این درس و کلاس بنویسند و بگویند چه انتظاری از کلاس جغرافیا دارند و دوست دارند از چه روشی برای تدریس این درس استفاده شود. بعد از نظر خواهی از دانش آموزان با مشاور و همکارانم در باره علل بی علاقه‌گی و ضعف دانش آموزان در این درس صحبت نمودم سپس از تعدادی از اولیاء دانش آموزان ضعیف دعوت به عمل آمده و علل بی علاقه‌گی و ضعف فرزندشان را نسبت به درس جویا شدم.

### تجزیه و تحلیل داده ها

پس از بررسی نظرات و مطالعه کتاب ها و مجلات مختلف و همفکری و مشاوره با مشاور در مدرسه و سایر همکاران درباره علت عدم علاقه دانش آموزان به درس جغرافیا به نتایجی دست یافتم که به شرح ذیل می باشد:

### نظرات همکاران:

- نداشتن انگیزه
- توجه بیش از حد به مسائل جانبی و حاشیه ای (تفریح و میهمانی ، شب نشینی و...)
- توجه ، علاقه و تحت تاثیر برنامه های تلویزیونی و ماهواره ای قرار گرفتن
- سطح پایین تحصیلات خانواده

- تحت تاثیر محیط قرار گرفتن

- نداشتن برنامه ریزی وعدم رسیدگی به موقع به تکالیف نظرات والدین

- عدم علاقه به مطالعه

- نداشتن انگیزه وهدف

- صرف اوقات زیادی از شبانه روز برای دیدن برنامه های تلویزیونی

- سطح تحصیلات خانواده

نظر خواهی از دانش آموزان برای من بسیار حائز اهمیت بود به همین دلیل از آنها خواستم که نظرات، خواسته ها و علت عدم علاقه شان به درس جغرافیا را بدون نوشتن مشخصاتشان روی برگه ای برایم بنویسند. البته نظر خواهی از دانش آموزان فقط اختصاص به سال دومی ها نداشت بلکه از پایه های بالاتر هم نظر سنجی به عمل آمد. علاوه بر نظر خواهی از کلیه دانش آموزان با چند تن از دانش آموزان ممتاز ودرس خوان و دانش آموزان ضعیف مصاحبه ای ترتیب دادم که مختصری از گزارش به شرح ذیل می باشد.

## نظرات دانش آموزان :

الف- نظر دانش آموزان ممتاز ودرس خوان :

-نحوه تدریس دبیر

- خشک و بی روح بودن کلاس

- ترس و دلهره واضطراب دانش آموزان از پرسش های شفاهی

-زمان کم وحجم زیاد درس استان شناسی



ب- نظر دانش آموزان ضعیف

- نداشتن انگیزه و درک درست و روشن از آینده

- عدم علاقه به مطالعه و عدم آگاهی به نحوه صحیح مطالعه

- تحت تاثیر محیط قرار گرفتن

- نداشتن علاقه به کلاس و درس

موارد ذکر شده مهمترین مسائل دانش آموزان بود که حالا جزئی از دغدغه های ذهنی من شده بود و باید تا جایی که می توانستم در بهبود وضعیت تلاش می کردم.

### اجرای راه حل جدید :

غالباً درس‌هایی مانند فیزیک، شیمی و زیست شناسی و... دارای آزمایشگاهی بوده و دانش آموزان در این کلاس ها می توانند از وسایل آزمایشگاهی استفاده نموده و تنوعی در کلاس ایجاد شود در صورتی که کلاس جغرافیا محدود به همان کلاس بوده و معمولاً کلاس خشک و بی روح است به همین جهت باید کاری می کردم که کلاس جغرافیا را به کلاس شاد و دلپذیر تبدیل کنم که دانش آموزان از این کلاس نه تنها خسته نشوند بلکه لذت هم ببرند.

بنابر این جهت تنوع اکثر اوقات با دانش آموزان به کارگاه رایانه می رفتیم

روش اجرا :

قبل از ارزشیابی باید درس را تدریس نمود. هرچند موضوع روش ارزشیابی و نحوه علاقه نمودن دانش آموزان به درس جغرافیا می باشد ولی ابتدا اشاره ای کوتاه به روش تدریس اینجانب در کلاس درس نموده و بعداً به روش ارزشیابی می پردازم. بنده حدود ۱۷ سال است که در شهرستان علی آبادکتول به تدریس جغرافیا مشغول

هستم در طول این سال ها تمام سعی و تلاش بنده این بوده که حداکثر توان علمی و تجربی خویش را جهت بالا بردن کیفیت تدریس با استفاده از روشهای مختلف تدریس به کار گیرم تا بیشترین نتیجه را در یادگیری و شکوفایی استعداد های دانش آموزان داشته باشم. در طول این سالها با روش های مختلفی آشنا شده و اغلب دارای نتایج خوبی بوده اند هر چند که بعضی از آنها وقت زیادی را نیاز داشته اند. در این راستا با دانش آموزان متفاوتی سرو کار داشته ام از تیز هوشان و نمونه تا کارودانش و مدارس عادی و ... سعی نموده ام در هر کلاس با توجه به سطح فکر دانش آموزان از روش های متفاوتی برای تدریس و ارزشیابی استفاده نمایم. همچنین در طول این سال ها به این نتیجه رسیده ام که تدریس زمانی می تواند بیشترین راندمان را داشته باشد که :

- معلم به موضوع مورد تدریس علاقه واقعی داشته باشد و برای آن ارزش قائل شود.
- برای دانش آموزان ارزش قائل شود که این درس در هر رشته ای که باشد مورد استفاده قرار گیرد.
- آشنایی با انواع روش های نوین تدریس در امر یادگیری و استفاده از وسایل کمک آموزشی نظیر نرم افزار جغرافیا و تدوین آن ، فیلم آموزشی و نقشه و....

## روش تدریس :

معمولا جلسه اول ورود به هر کلاس را با نام جلسه معارفه و آشنایی آنان با روش تدریس و انتظارات دبیر از آنان و آگاه نمودن آنان به خصوص دانش آموزان سال دوم که تدریس جغرافیا در مقطع متوسطه از سال دوم شروع می شود به اینکه چرا این رشته (ریاضی - تجربی - انسانی) را انتخاب نموده اند و دادن اطلاعاتی راجع به رشته انتخابی و اینکه با انتخاب رشته مورد نظر آینده خود را رقم زده اند حال برای رسیدن به هدف مورد نظر در رشته انتخاب شده چگونه برنامه ریزی نمایند اطلاعاتی را در اختیار دانش آموزان قرار می دهیم. در جلسه دوم که تدریس شروع می شود برای اینکه به عمق مطالب درسی پی ببرند در جلسه اول مطالبی راجع به نحوه مطالعه این درس در اختیار دانش آموزان قرار می دهیم اینکه محیطی را برای مطالعه انتخاب نمایند فضای آرام و ساکت، از لحاظ نور دهی مکان مطالعه، اختصاص چه زمانی برای مطالعه هر درس، پیش مطالعه دروس قبل از تدریس دبیر با وجود توضیحاتی که در جلسه معارفه حاصل تجربیات بنده در مورد شیوه مطالعه بوده در اختیار دانش آموزان قرار داده تا آنان را به مطالعه و کتابخوانی نه تنها به درس جغرافیا بلکه به سایر دروس و مطالعات

غیر درسی علاقه نشان دهند. قبل از تدریس در جلسه اول از دانش آموزان می خواهیم به مدت ۱۵ الی ۲۰ دقیقه سر کلاس به مطالعه درسی که معمولا بر اساس بودجه بندی خودم هر جلسه ۶ صفحه بیشتر تدریس نمی کنم بپردازند تا بنده رؤس مطالب و اهداف رفتاری را یا روی تابلو برای آنها می نویسم یا نرم افزار جغرافیا را که خودم برای اکثر دروس به صورت پاورپوینت آماده نموده ام در سایت راه اندازی نمایم.

در حین پیش مطالعه در کلاس به نحوه مطالعه دانش آموزان توجه می کنم که یکی از مشکلات آنان مطالعه با صدای بلند بود. برای دانش آموزان توضیح دادم که هنگام مطالعه سعی نمایید با تمرکز حواس بیشتر و با چشم مطالعه نمایید یا اگر فرصت شد قبل از تدریس مبحث اصلی حداقل ۵ دقیقه در مورد اهمیت موضوع تدریس بحث نمایم یا گوشه ای از فیلم آموزشی راجع به تدریس را برای آنان نمایش دهیم و آنقدر موضوع را مهم و جذاب جلوه می دهیم که دانش آموز دوست داشته باشد موضوع را بداند. به عنوان مثال اهمیت

علم جغرافیا ، نظر جغرافیدانان و علمای سیاست را در این ارتباط توضیح می دهد . هدف علم جغرافیا - جغرافیای کاربردی و اینکه هیچ فعالیت عمرانی در دنیا بدون جغرافیا امکان پذیر نیست، مثلا درس موقعیت ایران در جغرافیای سال دوم : بر انگیزتن حس ناسیونالیستی - هویت ملی ایرانی بودن و ایران را ساختن در گرو شناخت درست از ایران

- تدریس به کمک وسایل کمک آموزشی نقشه ایران و جهان - نقشه های توپوگرافی - فیلم - عکس - روزنامه کتاب های کمکی علمی - اینترنت با توجه به موضوع تدریس

- روش تدریس تنها یک روش نیست بلکه از روش سخنرانی - گروهی - پرسش و پاسخ - الگوی کاوشگری با استفاده از فیلم آموزشی و نرم افزار جغرافیا با توجه به موضوع درس و وضعیت کلاس استفاده می شود.

در حین تدریس به دانش آموزان فرصت مطرح نمودن سوالاتی که به ذهنشان می رسد را می دهیم و از سایر دانش آموزان می خواهیم که پاسخ دهند و در نهایت پاسخ های دانش آموزان را جمع بندی و اصلاح می نمایم.

- سعی می کنم کلاس را زنده و فعال نگه دارم بدین منظور در ضمن تدریس سوال می کنم

هر دانش آموزی پاسخ صحیح را بدهد همان موقع نمره می گیرد. به منظور علاقه مند نمودن دانش آموزان موضوعات جغرافیایی را در اختیار آنها قرار می دهیم تا به دلخواه به صورت گروهی موضوعات جغرافیای مثلا اهمیت سواحل شمالی و جنوبی ایران یا در مورد عملکرد شورای شهر علی آبادکتول به صورت میدانی تحقیقاتی را انجام دهند.

- روش دیگر برای علاقه مند نمودن دانش آموزان اختصاص بخشی از نمره مستمر جغرافیا به جمع آوری آلبوم عکس جغرافیایی از مناظر دیدنی و توریستی استان یا استانهای دیگر به خصوص در نیمسال دوم به صورت گروهی که یا به صورت دوربین عکاسی می توانند از پدیده های طبیعی یا انسانی که باعث جذب توریست در آن مکان می شود جمع آوری نموده و هر دو قطعه عکس را روی برگه A4 نصب و توضیح

مختصری راجع به آن بنویسند یا با موبایل یا دوربین دیجیتالی می توانند عکس از جاذبه های توریستی گرفته با استفاده از powerpoint زیر تصاویر را نوشته وبا استفاده از نرم افزار یولید به صورت سی دی تحویل نمایند. باتوجه به اینکه حدود ۲/۵ نمره از آزمون نوبت اول ودوم اختصاص به نقشه دارد جهت تفهیم بیشتر وگرفتن نمره کامل نقشه وشناخت موقعیت پدیده های داده شده ۲۰ نمره به رسم نقشه ایران واستان اختصاص داده که مشاهده نمودم نه تنها رشته انسانی که درس اختصاصی آنان است (چون به صورت اختیاری این نمره را اختصاص داده ) اکثر دانش آموزان به کشیدن نقشه علاقه نشان داده وبا توجه به اینکه در برگزاری سمینار های جغرافیا از وسایل دست ساخت جغرافیا نیز استفاده می شود.

- روش دیگر جهت علاقه مند نمودن دانش آموزان : استفاده از وسایل دست ساخت جغرافیایی مثل ماکت ومدل پدیده های جغرافیایی - نقشه برجسته و... در جشنواره های دانش آموزی

موسسه تخصصی  
آموزشگاه اسلامی

## ارزشیابی

فعالیت های دانش آموزان در کلاس شامل : تهیه مقاله - تدوین نرم افزار به صورت powerpoint از خلاصه دروس جغرافیا- فیلم های آموزشی که از تلویزیون در مورد موضوعات جغرافیایی ضبط کرده اند با توجه به موضوع کتاب- یک تکه از روزنامه - تهیه عکس از اینترنت - جمع آوری اخبار و اطلاعات جغرافیایی و تهیه آلبوم عکس جغرافیایی - کنفرانس در کلاس و... در تعیین نمره ارزشیابی نقش دارد یعنی مجموع نمراتی را که به صورت آزمون کتبی - شفاهی - جمع آوری نقشه - عکس - تحقیق- فعالیت انجام داده اند جمع تقسیم بر تعداد نمره مستمر آنان خواهد بود.

در اجرای روش ارزشیابی مراحل زیر انجام می شود که عبارتند از :

در دومین جلسه حضور در کلاس موضوع درس تدریس می شود و شیوه های ارزشیابی به دانش آموزان در جلسه اول معارفه گفته می شود

### اولین ارزشیابی کلاس:

یکی از اولین ارزشیابی های طول سال اولین ارزشیابی است زیرا دانش آموزان معلم را و معلم دانش آموزان را ارزشیابی می کند. دانش آموز نوع سوالات معلم - روش ارزشیابی - صحت ارزشیابی را و معلم دانش آموزان قوی و ضعیف و سطح کلاس را تشخیص می دهد.

- از جلسه دوم به بعد دانش آموزان کلاس به دو گروه الف و ب تقسیم می شوند و هر جلسه از یک گروه درسی پرسیده شود در هر گروه هم دانش آموزان ضعیف هستند هم قوی . هر جلسه از یک گروه درسی می پرسیم و نمی گویم از جایی که از شما درس نپرسیده ام درس می پرسیم و جلسه بعد از گروه بعدی به این ترتیب همه کلاس همه ی کتاب را ارزشیابی می شوند برای سال دومی ها چون درس استان شناسی با حجم زیاد و زمان کم به مدت ۲ سال است تدریس می شود به این روش .

اما سال سوم انسانی یک جلسه تدریس یک جلسه پرسش شفاهی را انجام می دهد و بعد از اتمام هر فصل آزمون کتبی به عمل می آید که تاریخ را در صفحه اول دفتر نمره ثبت می نمایم تا با آزمون های دیگر تداخل نداشته باشد.

- در پایان هر ماه گروه الف و ب مقایسه می شوند نماینده هر گروه نمرات را جمع می کند و میانگین گیری می شود. در دفتر نمره من یادداشت می شود مثلا گروه الف ۱۴/۵ و گروه ب ۱۶/۵ برای دانش آموزان هم رقابت بر انگیز است و هم ایجاد تنوع و شادی می کند.

البته در هنگام آزمون های کتبی سعی می نمایم که ۲ نمونه سوال ، حال یا به صورت ۲ نمونه ۴۰ سوالی چهار گزینه ای یا تشریحی که از انواع سوالات چهار گزینه ای - کوتاه پاسخ - ص.غ - کامل کردنی و... طراحی می شود یعنی بعد از اتمام هر فصل دانش آموز ۲ نمونه سوال دریافت می کند . چون درس جغرافیا ۲ نهایی است سعی می نمایم در آزمونهای کتبی مثلا بعد از اتمام یک فصل از بانک سوالات خودم که جمع آوری نموده ام یا در کامپیوتر ذخیره شده استفاده نمایم تا دیگر دلهره ای برای نوبت دوم نداشته باشند.

- در پایان هر ماه برترین ها به مدیر مدرسه معرفی می شوند ، البته به دانش آموزان گفته می شود که بدترین ها هم معرفی خواهند شد ولی هرگز این کار نمی شود اما به صورت خصوصی از اولیا ، آنان دعوت به عمل می آید.

- معرفی سر صبحگاه - تشویق توسط دانش آموزان - دادن جایزه به برترین ها .  
این روش بسیار رقابت بر انگیز و ترغیب کننده است در بین دانش آموزان شور و هیجان ایجاد می کند اینکه بسیاری از دانش آموزان برای اولین بار اسمشان سر صف خوانده می شود ، جایزه می گیرند اسمشان به عنوان دانش آموز زرنگ روی تابلو می رود.

- با دانش آموزان سال سوم نمونه سوالات نهایی کار می شود ( برای ترسیم نیمرخ توپوگرافی و مقیاس نقشه جزوه داده می شود) به این ترتیب که هر جلسه یک سوال تکثیر می شود و به دانش آموزان داده می شود و تا جایی که خوانده اند هر نمونه سوال بلند خوانده می شود و همه پاسخ می دهند به این ترتیب هر جلسه یک مرور کوتاه از اول کتاب می شود و تا آخر فروردین ماه حدود ۱۲ نمونه سوال داده می شود. در اولین جلسه بعد از عید نوروز تاریخ امتحان از نمونه سوالات اعلام می شود و تاکید می کنم از همه کلاس های سوم به طور همزمان از ۱۲ نمونه سوال به هر کدام یک مورد اختصاص داده می شود مثلا مورخه ۹۱/۰۲/۱۵ امتحان می گیرم.

- بالای ۱۷ را تشویق یا در صورت امکان به اردو می بریم .

- اگر این نمره شما خوب باشد بیشترین تاثیر را در نمرات مستمر دارد.

- قبل از شروع درس هر جلسه حتما حضور و غیاب انجام می شد و از علت غیبت دانش آموزان مطلع می شدم و احوالشان را می پرسیدم همین کار باعث می شد که دانش آموزان احساس ارزش کنند و بدانند که معلمش به او علاقه مند است و حضورش در کلاس برایم مهم است.

- برای ایجاد انگیزه مذهبی نیز در دانش آموزان هر جلسه برخورد لازم می دانستم حتما نیاز نیست که همه مسائل مذهبی یا اخلاقی - مهارت های زندگی را دبیران الهیات مطرح نمایند بخشی از اوقات فراغت را علاوه بر حل فعالیت ها توسط دانش آموزان در کلاس و تکمیل توسط اینجانب انجام می شد با استفاده از یک آیه - حدیث یا خواندن مطالبی مثلا در مورد نظر قرآن در مورد پیدایش جهان از مجلات رشد جغرافیا یا سایر منابع دیگر سر کلاس خوانده می شود و تاثیر به سزایی در یادگیری مطالب درسی و جذابیت و علاقه بیشتری به درس جغرافیا ایجاد می شد.

- یکی دیگر از کارهایی که با توجه به نظر یکی از همکاران که در جلسه شورای دبیران مطرح نمودند انجام دادم این بود که هر دانش آموز قوی و درس خوان با دانش آموزی که از نظر درسی ضعیف است کار کند و



وضعیت دانش آموز ضعیف بهتر شود به نسبت بهبود وضعیت دانش آموز ضعیف، دانش آموز قوی را تشویق خواهیم کرد. دانش آموزان درس خوان داوطلبانه و به اختیار با یک یا دو دانش آموز ضعیف کار نموده وضعیت درسی بهتر از قبل شد.

نکته ای که من موقع تصحیح اوراق امتحانی خردادماه با آن مواجه شدم و باعث خوشحالی من شد علاوه بر نمرات خوب دانش آموزان، این بود که تعدادی از آنها عبارات و جملات زیبایی که در کلاس روی تابلو نوشته می شد یا جملات زیبا و جدیدی را پایین برگه های امتحانی شان نوشته بودند که من احساس کردم این روش خوبی بود و مورد توجه دانش آموزان قرار گرفته است.

دانشگاه اسلام

## گرد آوری اطلاعات (شواهد ۲)

بعد از انجام دادن این کارها تصمیم گرفتم که دوباره نظر دانش آموزان را نسبت به کلاس جویا شوم ، به همین دلیل برگه های نظر خواهی را بین دانش آموزان توزیع نموده واز آنها خواستم نظرات ، انتقادات و پیشنهادات خود را نسبت به درس جغرافیا وروش تدریس بیان کنند

۱ - کلاس درس جغرافیا فقط به جغرافیا اختصاص نداشته باشد در صورت امکان از مباحث بیشتری راجع به مسائل جوانان وخواسته ها ونیازهایشان صحبت شود.

۲- در هنگام نوشتن سریع ، خط دبیر خوانا نیست سعی شود بیشتر از نرم افزار جغرافیا استفاده شود که توسط خود دبیر تدوین نموده

۳- اظهار علاقه زیادی به فیلم های آموزشی فراهم شده توسط دانش آموزان در مورد موضوعات جغرافیایی داشتند.

۴- بیشتر سوالات به صورت چهار گزینه ای طراحی شود جهت آمادگی برای کنکور سال سوم وچهارمی ها .

۵- در نهایت اظهار رضایت اکثر دانش آموزان از نحوه تدریس وشیوه ارزشیابی وگذشت از یک نمره بد آنها اگر سایر نمرات روند صعودی داشته باشد. در نهایت به پیشنهاد وهمکاری یکی از دوستان که در امر تدریس جغرافیا تجربیات ارزنده ای دارند پرسش نامه ای در باره علل عدم علاقه دانش آموزان به درس جغرافیا ،راهکارهای برای بهبود وضعیت تهیه وبین دانش آموزان توزیع شد .

با توجه به اظهار نظر دانش آموزان به این نتیجه رسیدم که بیشترین تاثیر را در علاقه مندی یا عدم علاقه دانش آموزان به کلاس ودرس را :

- رفتار و برخورد ونحوه ارزیابی و تدریس معلم واستفاده از شیوه های مختلف تدریس و آشنایی با شیوه های نوین آموزشی

- استفاده از نرم افزارهای آموزشی

- فیلم آموزشی

- نرم افزار جغرافیا

- نقشه های آموزشی

- برنامه تلویزیونی

- مجله تخصصی به همراه سایت گروه جغرافیای دفتر برنامه ریزی و تالیف کتب درسی

- وبلاگ تدوین شده توسط دبیر بر جای می گذارد.

به طور کلی بزرگترین هدف آموزشی پر کردن ذهن نیست، بلکه نظم بخشیدن به آن است، یعنی آن را چنان پرورش دهیم که از قابلیت های خودش استفاده کند.

موسسه تخصصی  
اسلام

## ارزیابی تاثیر اقدام جدید و اعتبار بخشی :

بعد از اجرای طرح ونظر خواهی از دانش آموزان و اولیاء آنها به این نتیجه رسیدم که طرح مورد توجه دانش آموزان قرار گرفته وبا اظهار رضایتی که با تکمیل پرسشنامه نشان دادند متوجه شدم که بحمدالله توانسته ام رضایت دانش آموزان را جلب نمایم. نظرات دانش آموزان هر کلاس را بررسی نموده وخواسته های هر کدام را جداگانه دسته بندی نمودم ودر هر کلاس طبق خواسته های آنها وتقاضا هایشان را عمل می کردم.

مهم ترین مسائلی که برای علاقه مند شدن به درس جغرافیا عنوان می کردند عبارت بودند

از :

- نحوه تدریس وبرخورد دبیر
- ایجاد انگیزه وشور وشوق وتنوع در کلاس
- استفاده از فیلم های آموزشی وبرنامه های آموزشی تلویزیونی ضبط شده توسط دانش آموزان در مورد موضوعات جغرافیایی
- تدوین نرم افزار جغرافیا به صورت powerpoint با استفاده از خلاصه دروس دبیر
- تهیه نقشه های برجسته ،ماکت ووسایل دست ساخت موضوعات جغرافیایی جهت شرکت در مسابقات وجشنواره های دانش آموزی
- جمع آوری اخبار واطلاعات جغرافیایی شهرستان واستان وتهیه آلبوم عکس جغرافیای وتهیه روزنامه دیواری از مناطق توریستی ودیدنی
- نوشتن مطالب زیبا وپند آموز از معصومین وبزرگان روی تابلو وتوضیح مختصری در مورد آنها

-صحبت راجع به مسائل ومشکلات جوانان و آینده رشته تحصیل آنها

در ضمن طرح وپرسش نامه ای را که تهیه کرده بودم را در اختیار مدیر دبیرستان ، سر گروه آموزشی وسایر همکاران جغرافیا قرار دادم ونظرشان را در مورد طرح جویا شدم که خوشبختانه مورد توجه واقبال آنان قرار گرفت.

انجام همه این کارها باعث شده بود نظر دانش آموزان در باره کلاس جغرافیا تغییر کرده و تا حدودی باعث ایجاد علاقه و انگیزه در آنها شود . اما هنوز کار تمام نشده و باید باز هم تحقیق کرد و کار کرد چرا که راهی طولانی پیش رو داریم و با دانش آموزان و فکر و روح آنها سروکار داریم به امید روزی که آنگونه باید بتوانیم بر دانش آموزان عزیز و توانمند این مرز و بوم اثر گذار بوده و در راه پیشرفت و سرفرازی ایران عزیزمان بیش از پیش قدم برداریم.

فروشگاه اسلام

## نتیجه گیری :

نتیجه این روش ها را در امتحان نیمسال دوم بارها و بارها مشاهده کرده ام :

- میانگین نمرات کلاسی حدود ۲ نمره افزایش یافت.

- دانش آموزانی بوده اند که کل دروس را تجدید شده اند ولی جغرافیا را قبول شده اند.

- با برگزاری امتحان از نمونه سوالات نهایی برای سال سوم به طور آزمایشی ،استرس امتحان نهایی تا حدودی کاهش یافته است.

- خود دانش آموزان از روش تدریس وارزشیابی - اداره کلاس وروش های مختلف بسیار راضی و خشنود بوده اند.

راههای علاقه مندی دانش آموزان به کلاس :

- فعال نمودن و شرکت دادن دانش آموزان به کلاس در بحث های گروهی و ارائه کنفرانس توسط آنان.

- ایجاد انگیزه در دانش آموز

- برخورد محترمانه و ارزش گذاری به شخصیت دانش آموز و درک آنها

- آموزش نحوه صحیح مطالعه ۵- ایجاد تنوع و نشاط در کلاس با استفاده از روش های نوین یادگیری

- همیاری باعث رشد ادراک دانش آموزان می شود ، زیرا آنها رغبت در پی فعالیت گروهی سطوح بالاتر یادگیری

(کاربرد ، تجزیه و تحلیل و ارزیابی ) می شوند (الیس ووالن ، ۲۸۰، ۱۳۸۲)

- در بحث های گروهی همه ی اعضای گروه فرصت اظهار نظر ورهبری را می یابند و مهارت رهبری آنان تقویت می شود ، هم چنین کار کردن بایکدیگر را به طور طبیعی تجربه می کنند

### پیشنهاداتی جهت فراگیری بهتر درس جغرافیا:

- استفاده و آشنایی دبیران محترم با انواع روش های نوین تدریس در فرایند یاد دهی و یادگیری که موجب تنوع و علاقه مندی بیشتر دانش آموزان در بحث های درسی و علمی می شود.

- پیش مطالعه درسی توسط دانش آموزان ۲۰ دقیقه قبل از تدریس دبیر در کلاس.

- تهیه وسایل کمک آموزشی مربوط به آموزش جغرافیا مانند انواع فیلم ، سی دی و نرم افزارهای آموزشی رایانه ای ، نقشه البته به شرط استفاده از این وسایل توسط دبیران.

- برگزاری بازدید های علمی برای دانش آموزان در درس جغرافیا به صورت هدفمند و سازماندهی شده

- مشارکت هرچه بیشتر دبیران و مسئولان مدرسه ها با دانش آموزانی که قصد انجام فعالیت های خارج از مدرسه را دارند ، مانند تهیه ملزومات و امکانات برای تهیه ماکت ، وسایل دست ساخت و روزنامه دیواری و تحقیقات میدانی و تشویق این گونه فعالیت ها

- افزایش اهمیت دادن به دوره های تخصصی آموزش ضمن خدمت دانش افزایی دبیران جغرافیا و شرکت فعال همکاران

- استفاده نکردن از دبیران غیر متخصص برای تدریس جغرافیا

- افزوده شدن میزان جذابیت مطالب کتاب های درسی جغرافیا توسط مولفان محترم وبازنگری در مورد محتوی درس جغرافیای استان شناسی که با توجه به حجم زیاد وزمان کم تدریس مطالب جذاب استان برای دانش آموزان آنگونه که باید مقدور نمی باشد.

- استفاده از ارزشیابی مستمر از نحوه تدریس و تهیه چک لیست های آموزشی - یادگیری توسط دبیران

- مجهز کردن کتابخانه های مدارس به کتاب های جغرافیایی و مجلات آموزشی این رشته

- در صورت امکان تاسیس و تجهیز اتاق جغرافیای مدارس و مناطق آموزش و پرورش و سیستم هوشمند رایانه ای

- برگزاری جشنواره های تدریس دبیران و جشنواره های از وسایل دست ساخت و تحقیقات دانش آموزی

- استفاده از سایت تکنولوژی آموزشی و تجهیز مدارس به وسایل مورد نیاز به خصوص نقشه های آموزشی لازم و نرم افزارهای مورد نیاز آموزشی در درس مبانی دانش جغرافیا که تدریس مطالب آن به کارگاه آموزشی مناسب نیاز دارد

- در صورت امکان برای هر درس کلاسی اختصاص داده شود و امکانات لازم مورد نیاز برای هر درس به تناسب رشته تحصیلی و درسی که تدریس می شود در اختیار معلم و دانش آموزان قرار داده شود

- استفاده بیشتر از نرم افزارهای آموزشی می تواند در علاقه دانش آموزان موثر باشد به عنوان مثال مطالب درسی را به صورت powerpoint آماده کرده و در کلاس استفاده شود همانطوری که بنده در دروس جغرافیا ۱ و ۲ و استان شناسی اکثر مطالب را بدین صورت آماده نمودم.

- تشکیل و حمایت از انجمن های علمی فرهنگیان و دانش آموزان با امکانات و فضای فراهم تشکیل بانک اطلاعاتی در دسترس عموم از موفقیت ها و تجارب گذشته دانش آموزان برتر و فرهنگیان نمونه



- احیای پژوهشگاه معلم به شکل علمی - پژوهشی نه صرفاً در قالب گروههای آموزشی

- برنامه ریزی و سرمایه گذاری صبورانه و هدفمند بر کیفیت آموزشی که به تبع بعد از چند سال کمیت آموزشی مورد نظر را نیز فراهم می کند.

- متأسفانه جامعه دبیر جغرافیا را کسی می داند که صرفاً معلومات عمومی دارد ، در حالی که در عصر کنونی جغرافیا علمی تخصصی و کاربردی است. با آرزوی توفیق برای تمامی کسانی که به جغرافیا عشق می ورزند و آن را علمی مقدس می دانند.

پژوهشگاه  
اسلام

## کلام آخر :

معلم نمونه همواره سعی می کند :

- با مطالعه و تحقیق چالش های مسیر کلاس خود را بشناسد و فاصله ذهنی و مهارتی خویش را با دانش آموزانش کم کند.
- در کلاس درس به فعالیت های کلاسی به مثابه لحظات مهم اصل زندگی می نگرد نه صرفاً وظیفه
- همه دانش آموزان را دوست دارد اگر چه مطمئن است ممکن است همه آنها او را دوست نداشته باشند.
- در فعالیت های کلاسی و شخصی خود را هدفمند ، پرتلاش ، علاقه مند و کم انتظار نشان می دهد
- دانش آموزان را برای آینده ای که می بیند می سازد نه صرفاً برای برآوردن انتظارات روزمره گذشته و امروز
- به دانش آموزان شوق و زیبایی های زندگی، اندیشیدن و ارزش علم را می آموزد

## منابع قابل استفاده :

- ایس ، سوزان ووالن . آشنایی با یادگیری از طریق همیاری ، ترجمه طاهر رستگار ومجید ملکان، نشرنی ، تهران ، چاپ هفتم ، ۱۳۸۲
- بروس ، چویس، ویل ، مارشال ، الگوهای تدریس ۲۰۰۰ ، ترجمه محمد رضا بهرنگی ، نشر کمال تربیت تهران ، چاپ اول ، ۱۳۸۰
- شعبانی ، حسن ، مهارت های آموزشی ، روش ها وفنون تدریس ، انتشارات سمت ، تهران ، ۱۳۸۴ .
- حایری زاده ، قاسم خان ، سودابه ، محمد حسین ، یادگیری از طریق همیاری ، نشرنی ، تهران ، چاپ چهارم ، ۱۳۸۴ .
- کرامتی ، محمد رضا ، الگوهای برتر تدریس ، یادگیری مشارکتی ، نشر فراانگیزش ، مشهد ، چاپ دوم ، ۱۳۸۴ .
- رقابت یا رفاقت در کلاس ، مجله روانشناسی تربیتی ، دانشگاه تهران ، سال سی ویکم ، شماره ۲ ، پاییز وزمستان ۱۳۸۰ . ۲۹